

TÜRK BASININDAKİ POLEMİKLERE TARİHSEL AÇIDAN GENEL BİR YAKLAŞIM

Suat GEZGİN

İlk Türkçe gazete olan -ya da Osmanlıca demek daha doğru olur- Takvim-i Vakayi'nin yayın hayatına girmesinin üzerinden 167 yıl geçmiştir (1998 itibariyle). Bu süre içinde Türk basın hayatında görülen gazeteciler arasındaki tartışmaların önemli özelliklerinin başında, bunların ortaya çıktıkları dönemin siyasal, toplumsal ve ekonomik özelliklerinden geniş ölçüde etkilenmiş olmaları gelmektedir.

Batı'ya oranla daha kısa bir geçmişe sahip olan Türk basın hayatı incelendiğinde ilgili olduğu dönemin özelliklerini üzerinde taşıdığı görülmektedir. Doğal olarak bu nitelik, basının toplum yaşamının her evresinde yer almasından ve o yaşamın değişmez bir parçası olmasından kaynaklanmaktadır.

Osmanlı Dönemi ve İlk Polemikler

Osmanlı döneminde görülen ilk basın polemiki ilk özel Türkçe gazete olma özelliğini taşıyan "Ceride-i Havadis" ile "Tercüman-ı Ahval" gazetesi arasında gelişen tartışma olarak tarihe geçmiştir. Hem şair ve yazar hem gazeteci olan Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" adlı yapıtını ilk

sayısından başlayarak yayınlayan Tercüman-ı Ahval gazetesi kendinden daha önce yayın hayatına girmiş bulunan Ceride-i Havadis'in tepkisi ile karşılaşmıştır.

Ceride-i Havadis aynı zamanda ilk Türk tiyatro eseri olan Şair Evlenmesi adlı yapıt için "kocakarıllara hitap eden bir masal" benzetmesini kullanarak buna benzer yazılar yayınlamaya başlamıştı.

Bir süre sonra, Tercüman-ı Ahval gazetesinin ülkedeki eğitim sistemini eleştirmesinden dolayı bir dönem için kapatılması, Ceride-i Havadis gazetesi tarafından memnuniyetle karşılanmış ve bu haber yorumlu olarak okuyucuya şöyle duyurulmuştur:

"Tercüman-ı Ahval adlı gazetenin yazarı yetkisinin dışında hareket ettiğinden kendisi Babıali'ye çağrılarak matbaasının kapatıldığığının resmen tebliğ olunduğu haber alınmıştır."

Osmanlı İmparatorluğu'nun 20. yüzyıla girilirken başında bulunan II. Abdülhamit dönemi bir anlamda istibdat yönetiminin ve jurnalın simgesel anlamlar kazandığı bir zaman dilimi olarak İmparatorluk tarihine geçmiştir. Bu dönemde basın üzerinde görülen sıkı denetimin bir nedeni de padişahın muhalif güçleri olabildiğince geniş olarak yönetimi altında tutabilme isteğinden kaynaklanıyordu.

O dönemde sansür öylesine ileri boyutlara ulaşmıştı ki, padişahı anımsatır gerekçesiyle onu çağırıştırabilecek kelimeler basında yasaklıydılar. Örneğin büyük burunlu padişahı çağırıştırabilecek olması nedeniyle "burun" ve Yıldız Sarayı'nı anımsatacağı düşüncesiyle "yıldız" kelimeleri bu yasaktan nasibini almıştı.

Böylesine zor bir dönemden geçen Türk basını 23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanıyla önemli ölçüde bir rahatlama havasına girmiştir. Bu dönemden sonra basındaki kalem kavgaları, saltanat yanlılarıyla İttihat ve Terakki Partisi yandaşları arasında gelişmiştir.

31 Mart 1909'da meydana gelen ve padişah II. Abdülhamit yanlısı gerici ayaklanmanın ortaya çıkışında "Volkan" gazetesinin yayınlarının payını reddetmek gerçeği görmemek anlamına gelecektir. Bu ayaklanma sırasında İttihatçı olarak bilinen "Şura-yı Ümmet" ve "Tanin" gazeteleri ayaklanmacılar tarafından yağmalanıp yıkılmıştır. Bu gelişme gazeteler arasındaki çekişmenin en uç noktası olarak basın tarihimizdeki yerini almıştır.

Diğer yandan 31 Mart olayından hemen sonra bu kez İttihat ve Terakki karşıtı olan gazeteciler yaşamlarını yitirmeye başlamışlardır. 5 Nisan 1909'da "Serbesti" gazetesi yazarı Hasan Fehmi beyin öldürülmesiyle başlayan suikastlar, 9 Haziran 1910'da "Sadayı Millet" gazetesi yazarı Ahmet Samim'in ve "Şehrah" gazetesi yazarı Zeki beyin 10 Temmuz 1911'de öldürülmesiyle devam etmiştir. Bu öldürme olayları aynı zamanda Cumhuriyet döneminde de devam edecek olan gazetecilere karşı gerçekleştirilecek olan suikast olaylarının başlangıç noktasını da oluşturmaktadır.

Osmanlı döneminin dikkati çeken önemli kalem kavgalarından birini oluşturan Hüseyin Cahit-Tevfik Fikret çekişmesi de yine bu dönemin özelliklerini taşıyan yanıyla dikkat çekmektedir.

Hüseyin Cahit'le Tevfik Fikret II. Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra "Tanin" gazetesini çıkarmaya başlarlar. Ancak İttihat ve Terakki yanlısı olan Hüseyin Cahit, Tevfik Fikret'in buradan uzaklaşmasını sağlayarak ve gazeteyi kendi görüşleri doğrultusunda bir yayın çizgisine çekmeye çalışmaktaydı. Tevfik Fikret ise bu gelişmenin farkındaydı. Tevfik Fikret aynı zamanda İttihat ve Terakki iktidarını acımasızca eleştiren "Han-ı Yağma" adlı şiirini kaleme almış olan şairdi.

İttihat ve Terakki'ye karşı olan tutumu dolayısıyla Galatasaray Lisesi müdürlüğü görevinden

alınan Tefvik Fikret bu durumu protesto eden bir mektubu "Tanin" gazetesine göndermiş ancak mektup iç sayfalardan birinde yayınlanmış ve dolayısıyla çok yankı getirmemişti. Bu olay, iki yakın arkadaş olan Hüseyin Cahit ile Tefvik Fikret'in arasının açılmasına neden olmuştu. Bunun üzerine Tefvik Fikret de Hüseyin Cahit'i namussuzlukla suçlamış diğer yandan Hüseyin Cahit de Tefvik Fikret'in müdürlük görevinden alınması ve yerine bir üniversite hocasının getirilmesini onaylayan "Şair Yerine Alim" başlıklı yazıyı gazetede yayınlamıştı.

Cumhuriyet öncesi dönemin ilginç ve o dönemin özelliklerini bize yansıtan diğer bir kalem kavgası da, I. Dünya Savaşı'ndan sonraki mütareke döneminde ortaya çıkan gazeteciler arasındaki tartışmadır. O dönemde artık Osmanlı İmparatorluğu savaşı kaybetmiş ve dağılma sürecine girmiştir. Bu yıkılışın en önemli sebepleri arasında iktidar partisi konumundaki İttihat ve Terakki gelmektedir. Ülke, yenilginin tüm acısını içinde hissederken bir yandan da savaşa girilmesine neden olan İttihatçılara ateş püskürmekteydi.

Artık İttihat Terakki iktidardan çekilmiş ve İttihat Terakki karşıtları bu partiye olan hınçlarını alabildiğine dile getirmeye başlamışlardı.

Amansız bir İttihatçı düşmanı olan, daha sonraları Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasının hemen ardından İzmit'te linç edilerek öldürülen gazeteci Ali Kemal bey "Peyam-ı Sabah" gazetesinde tüm İttihatçılara ve onların tarafındaki gazetecilere karşı sürekli saldırmaktaydı.

Bunun üzerine İttihatçı Hüseyin Cahit bey 21 Şubat 1919'da "Akşam" gazetesinde gazeteci Ali Kemal'in Paris ve Mısır'da hürriyet hareketi içindeymiş gibi görünüp dönemin padişahı II. Abdülhamit'e verdiği jurnalleri yayınladı.

Diğer yandan "Akşam" gazetesinin yazarlarından ve aynı zamanda da ortaklarından olan Falih Rıfkı bey de gazeteci Ali Kemal'i işgalci-sömürgecilerin tarafında yer alıp teslimiyetçilikle suçlayarak hakkında şunları yazmıştır:

"...Ali Kemal kafamızın son düşüncesine kadar her şeyi, düveli muazzamaya bağışlamadıkça kurtuluş imkansızdır diyordu. Bize yalnız nefesimiz kalacaktı. Onu da Ali Kemal'in temposuyla alıp verecektik."

Yıl 1919'dur. Babıali basını Hürriyet ve İtilaf partisi hükümetiyle işgalci güçlerin sansürü altında bulunmaktadır. Bu dönemde Damat Ferit Paşa hükümeti Maarif Nezareti'ne getirilen Ali Kemal bey "Sabah" gazetesindeki görevini bıraktınca onun yerine Refik Halit getirilmiştir. Refik Halit "Alemdar" adlı gazete de yazmış ve bu dönemdeki yazılarında eski İttihatçı-gazeteci yazarlarla ayrıca Anadolu'da başlamış olan Kuvva-yı Milliye taraftarı yazarlarla kalem kavgasına tutuşmuştur.

Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminin basın açısından en önemli olaylarının başlangıcında 4 Mart 1925 tarihli "Takriri Sükun" kanunu yer almaktadır. Bu kanunun 1. maddesi ülkede basını tam anlamıyla denetim altına almak için gerekli yetkiyi hükümete vermekte ve hükümeti olağanüstü yetkilerle donatmaktaydı. Bu kanunun çıkmasına neden 1925 yılının ilk aylarında Doğu illerinde ortaya çıkan hükümet karşıtı ayaklanmaydı. Ancak bu yolla ortaya çıkan bir başka gelişme de gözden kaçmıyordu. Buna göre Ankara hükümeti, kendisine muhalefet eden Babıali basını böylece daha güçlü biçimde kontrol altında tutabilecekti.

Türkiye 1930'lu yılların başlangıcına bu koşullarla geldi. Tek parti iktidarı gerek halk arasında gerekse iktidar partisi içinde hoşnutsuzlukları da beraberinde getiren bir etkiye sahipti. 1930'lu yıllar aynı zamanda Türkiye'de çok partili demokrasiye geçilmesi yolunda atılmış olan adımların başlangıcıdır.

Bu çabanın bir sonucu olarak Atatürk'ün çocukluk ve aynı zamanda da askerlik arkadaşı olan Fethi Okyar'a bir parti kurması fikri yine Atatürk tarafından teklif edilmiştir. Bu yeni partinin adı: Cumhuriyetçi Serbest Firka'dır.

Bu başlangıç aynı zamanda Türk basınında bir yanda Fethi Bey bir yanda ise iktidarla, başbakan ve İstiklal savaşı kahramanlarından aynı zamanda Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşı İsmet İnönü taraftarı olan gazetecilerin ikiye bölünmesi sonucunu ortaya çıkardı.

Bu tür tartışmalardan en önemlisi, Fethi bey taraftarı olan gazeteci Arif Oruç ile İsmet Paşa taraftarı Ali Naci bey arasında gelişenidir. Ali Naci bey "İnkılap", Arif Oruç ise "Yarın" gazetelerinde birbirleri hakkında alabildiğine suçlamalarda bulunuyorlardı.

Ali Naci bey, 30 Ağustos 1930'da İnkılap'ta yayınlanan "Arif Oruç, Sende Dinle" başlığını taşıyan yazısında Arif beye şunları söylüyordu:

"...Arif Oruç, alınımız açık ve sokak köpeklerinden korkumuz yoktur; işitiyor musun, itlerden korkmuyoruz..."

1930'lu yılların hemen başlarında çıkan bu tartışma aslında daha sonraki yıllarda Türk siyasi hayatında en önemli çekişmelerin başında gelecek olan CHP-DP çekişmesinin de ilk habercisi sayılabılırdı.

1930'lu yıllar ve 1940'ların ilk yarısı ekonomik kriz, bunalım ve savaş yıllarıdır. Türk basını bu yıllarda önemli ölçüde baskı altında kalmış sıkı bir sansür

döneminden geçmiştir. 1945'e kadar bu olgu Türk basınına önemli boyutlarda etkilemiştir. 1945 Yılında II. Dünya Savaşı'nın demokratik görüşü savunan Batılı devletlerce kazanılması sonucunda Türkiye'de de bir demokratikleşme hareketi görülmüş 1946'da yapılan seçimler ilk defa çok partili olarak gerçekleştirilmiştir.

1945 Yılı sosyalist düşünceye sahip Sabiha ve Zekeriya Sertel'in Tan gazetesindeki yazılarına karşılık Tanin gazetesinde Hüseyin Cahit. Yalçın'ın yazdığı yazılarda ortaya çıkan kalem kavgasına sahne olur.

Sertel'ler H. C. Yalçın'ı suistimallere karışmakla ve baskıcı yönetime arka çıkmakla itham ederlerken, H. C. Yalçın da onları vatan hainliği ile suçlamaktadır. 3 Aralık 1945 tarihli Tanin gazetesinde yayınlanan ve "Kalkın Ey ... Ehli Vatan" adlı başlığını taşıyan H. C. Yalçın tarafından kaleme alınmış yazı bu tartışmanın boyutlarını geri dönülemez bir noktaya getirmiştir. 4 Aralık 1945'te İstanbul Üniversitesi bahçesinde toplanan bir öğrenci grubu Tan gazetesinin bulunduğu Sirkeci yönüne doğru yürüyüşe geçmiş ve burada Tan gazetesi adeta "haritadan silinmiştir".

Meydana gelen bu olay daha sonraki yıllarda basın alanında çeşitli açılardan en çok tartışılan olaylar arasında yer alacaktı.

1950 Yılı Türkiye'de yeni bir başlangıcın habercisi olarak gelmişti. Yapılan çok partili seçimleri Demokrat Parti kazanarak tek başına iktidar olmuştur. DP iktidarının yaptığı ilk işlerden biri de 1931'den beri yürürlükte olan ve tek parti yönetiminin izlerini üzerinde taşıyan basın kanununu değiştirmek olmuştur.

1950 Tarihli yeni basın kanunu aynı zamanda Türkiye'de yeni bir başlangıcın habercisi olarak da algılanmaktaydı. İktidar yıllarının ilk beş yılında DP basınına olan iyi ilişkilerini sürdürmüş ancak 1950'lerin ikinci

yarısından itibaren bozulan ekonomik dengelerle birlikte DP-basın ilişkileri de tatsız bir hal almıştı.

DP iktidarının ilk yıllarında ekonomik durumdaki yapay düzelmenin en büyük nedeni dışarıdan özellikle ABD'den gelen yardımlardı. Ancak bu yardımın 1960'lara doğru hızını iyice azaltması sonucunda bu yapay toplumsal refahta sona erdi. Basının eleştirilerine alışık olmayan DP iktidarı 1930'lu yılların tek parti iktidarı dönemini aratmayacak ölçüde basın üzerine baskı yaptı. Toplumda ve ordudaki genel rahatsızlık da bunun üzerine eklenince, basın, üniversite ve ordu DP iktidarının sonunu getirdi.

Türk Silahlı Kuvvetleri, 27 Mayıs 1960 ihtilali ile yönetime el koydu ve eski iktidar sahipleri ölüm cezasına kadar varan çeşitli cezalara çarptırıldılar.

Ancak bu gelişme, basındaki DP taraftarlarıyla CHP taraftarlarının çekişmesine son vermedi. Her iki taraf arasındaki kalem kavgaları sürdü gitti. Bunların en önemlilerinden biri de şair ve yazar aynı zamanda da gazeteci Necip Fazıl Kısakürek ile Bedii Faik arasında geçen kalem kavgasıdır.

Necip Fazıl, DP milletvekili olan ve ihtilal sonrasında hapis cezasına çarptırılan Selim Ragıp Emeç'in sahibi olduğu ancak hapiste bulunması dolayısıyla oğlu Çetin Emeç tarafından yönetilen "Son Posta" gazetesinde yazılarını kaleme alırken, Bedii Faik de "Dünya" gazetesinde yazıyordu. Necip Fazıl, Bedii Faik ve onun gibilerine yaptığı suçlamasını 18 Ocak 1962 tarihli bir yazısında şöyle belirtiyordu:

"Kurmaylar münezzehe ve başımızın tacıdır; tahrikçi ise deni ve şeni bir köpek!"

Bu kez 19 Ocak 1962 tarihli Dünya gazetesinde Bedii Faik, Necip Fazıl'a cevap olarak yazdığı yazının başlığı şöyleydi: "Bir Kudurganı İtlaf".

Bedii Faik ile Necip Fazıl arasındaki bu kalem kavgasının sonu adliyede bitmiştir. Necip Fazıl'ın hakkında bu çekişme sırasında yazdığı bir yazıdan dolayı, Türk Ceza Kanunu'nun 161. maddesine göre "milli menfaatlere zarar verici faaliyet" gerekçesi ile kamu davası açılmıştır.

1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren Türkiye tüm dünyada olduğu gibi öğrenci hareketleriyle sarsılıyordu. O güne kadar olan statu quo'yu koruma yönünde gelişen ve DP-CHP daha sonra da AP-CHP iktidar çekişmesine odaklanan dikkatler, artık tüm dünyada olduğu gibi dışarıya çevriliyordu.

1968 ilkbaharında şiddetlenen ve ülkemize de kelimenin tam anlamıyla sıçrayan öğrenci hareketleri, Türkiye'de bugün bile çok konuşulan ve 1980 askeri darbesiyle sona eren bir dönemin ilk habercisi olma niteliğini taşımaktaydı.

Yaklaşık olarak oniki yıllık çok çalkantılı bir dönem olan bu tarihsel süreçte en önemli kalem kavgalarından biri, 1993'de bir suikaste kurban giden Uğur Mumcu ile, merkez sağ eğilimli ve AP lideri Süleyman Demirel'i destekleyen Tercüman gazetesi arasında gelişeni olmuştur.

Uğur Mumcu, "Cumhuriyet" gazetesindeki köşesinde 23 Ocak 1979 tarihli yazısında Tercüman gazetesi sahibi Kemal Ilıcak'ı çok uluslu şirketlerle olan gizli ilişkilerinden dolayı itham ediyordu. Bu yazılarına bir süre devam eden Mumcu yaklaşık bir sene sonra da bu kez aynı gazetenin yöneticisi olan Güneri Cıvaoğlu'nu Başbakan Demirel'le gazetecilik ahlakına sığmayacak biçimde yakın ilişki içinde olması nedeniyle suçlamıştır.

Burada tarihi bir gerçeği saptamak açısından bilinmesi gereken bir nokta da, Tercüman gazetesinin o dönemde Demirel'e kayıtsız şartsız destek sağladığı Cumhuriyet gazetesinin ise tam bir sol muhalefet hareketi

içinde olduğu gerçeğini gözden kaçırmamak gerekmektedir.

12 Eylül 1980 askeri darbesi ile dünyada ortaya çıkan gelişmeler Türkiye’de yeni oluşum ve dönüşümlerin ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştı. Darbe sonrası geçiş dönemi sonunda 1983’te yapılan seçimlerde Turgut Özal’ın partisi ANAP tek başına iktidara geliyor, ardından Turgut Özal’ın alışılmış lider kompozisyonu dışındaki neo-liberal yaklaşımı ve tavrı onun gerek sağ gerekse eski Marksist gazeteci-yazarlar arasında popüleritesinin artmasıyla sonuçlanıyordu.

Bu dönemde Uğur Mumcu, eski Marksist ve 1965’lerin TİP milletvekili Çetin Altan’ı davaya ihanetle ve “döneklik” ile suçluyordu. Mumcu, 12 Ocak 1988 tarihli “Eski Marksistler” başlığını taşıyan ve Çetin Altan’ın 11 Ocak 1988 tarihinde Güneş gazetesinde yayınlanan “Ben Sayın Özal’ın Politikasını Yürekten Destekliyorum” adlı yazısına cevap niteliğini taşıyan yazısında, Altan için şu satırları kaleme alıyordu:

“Bu ‘hezeyanları’ bu dönem Marksistlerin, içinde çırpındıkları, çırpındıkça da iyice battıkları çukurdan geliyor.

Şeytanın bile görüp çıkaramayacağı bir çamur çukurundan!”

1980’li yılların ikinci yarısında yaşanan gazeteler arası kalem kavgaları da vardır. Bu kavgaların en dikkati çekenini “Sabah” gazetesinin 21 Nisan 1987 günkü manşet haberindeki başlığıyla başlar. Bu haberle Sabah gazetesi İstanbul Belediyesi’nde ihale işi takip eden bir genel yayın müdürünü konu ediyordu. 22 Nisan 1987 tarihli sabah gazetesi vermiş olduğu manşet haberle ihale takip eden gazetecinin Mehmet Barlas olduğunu açıklamaktaydı.

Buna karşın Mehmet Barlas da 23 Nisan 1987 günkü “Güneş” gazetesinde “Yeni Asır” ve “Sabah”

gazetelerinin usulsüzlükleri ile ilgili bir haber yayınlıyordu. Bunun üzerine Sabah gazetesi 24 Nisan 1987 tarihli nüshasının birinci sayfasında manşetten şu haberi vermekteydi: "Mehmet Barlas bir iftiracıdır!"

Mehmet Barlas'ın ihale takipçiliği konusu sonraki yıllarda gazeteci Emin Çölaşan tarafından da çeşitli defalar gündeme getirildi. Emin Çölaşan, Mehmet Barlas için "liboş Mehmet" sıfatını kullandı. Buna karşın Barlas'ın cevabı da sert olmuştur. Barlas'ın 10 Eylül 1993 tarihli Sabah gazetesinde kaleme aldığı küçük bir fıkra "Gerzekler Ölmez" başlığını taşımaktaydı. Mehmet Barlas, Emin Çölaşan için şöyle diyordu:

"Geri zekalılık sersemliğe dönüşür mü?"

El cevap dönüşür.

Kanıt mı? 'Hürriyet'in geri zekalı çöl ajanı, hala, binalar ve makinalarla birlikte satıldığıнын farkında değil..."

Emin Çölaşan, Turgut Özal'a karşı duyduğu antipatiyi onu destekleyenlere karşı da duymuştu. Gazeteci Cengiz Çandar bir yazısında Atatürk'le Özal'ı kıyaslaması yüzünden, Çölaşan tarafından Özal'ın yağcısı ve kuryesi olmakla suçlanmıştır. Buna karşılık Cengiz Çandar da Çölaşan'ı genelkurmayın adamı olmakla ve oradan emir almakla suçlamıştır.

Sonuç Yerine

Kronolojik bir sıralamaya göre, Türk basınında kalem kavgalarına genel bir bakış açısı getiren yazımızın sonuna gelmiş bulunmaktayız. Burada görülen en önemli nokta, basın alanında gazeteciler arasındaki kalem kavgaları her zaman yaşanan dönemin etkilerini üzerinde taşımaktaydı. Bu çekişmelerden de anlaşıldığı gibi, ülkenin içinde bulunduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik

etkenlerden geniş bir biçimde basın ve gazetecilerin etkilendiği görülmektedir.

Burada unutulmaması gereken ise, okuyucunun tercihlerinin önemidir. Tüm bu anlatımlardan sonra, basınımda kalem kavgaları ile ilgili olarak 1961 yılında Milliyet gazetesinde Çetin Altan tarafından "Yazar Çatışmaları" adlı yazıda yapılan yorumu burada vermek, konuya açıklık getirecektir:

"Bizim gazetecilikte öteden beri adettir. Çatacak doğru dürüst bir hedef kalmadı mı, ortada yazarlar birbirlerine çatmaya başlarlar. Ve çokçası ya ünsüz bir yazar ünlü, bir yazara çatar ya gazetesi satmayan bir yazar gazetesi satan bir yazara çatar..."

Bizdeki yazar çatışmaları dünyanın en komik olayıdır ve hemen hepsinin özeti şudur: Ben daha iyi, daha büyük, daha akıllı, daha dürüst yazırım. O yazar benden daha kötü, daha küçük, daha akılsız, daha az dürüst ... Bir yazarın başka bir yazarı tepine tepine çürütmeye çalışması, onu karatahtadan tebeşir siler gibi silmeye uğraşması, ille de en iyi yazan benim, başkası yok demesi pek çocukça ve biraz da fazlaca basit bir iddiadır... Gazetecilik apaçık, oportada bir meslektir. Okuyucu kimi isterse onu okur."

Gazeteciler olarak bizlere düşen de olabildiğince okuyucuya hizmet etmek ona, onun yararlanacağı bilgileri ve haberleri vermektir. Gerisi okuyucunun hür iradesi ve seçimine kalmıştır.

KAYNAKÇA

- İÇEL, Kayıhan. **Kitle Haberleşme Hukuku**, (3. Bası), Beta, İstanbul, 1990.
- İNUGUR, Nuri. **Türk Basın Tarihi**, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1992.
- İNUGUR, Nuri. **Basın ve Yayın Tarihi**, (3. Basım), Der Yayınları, İstanbul, 1993.
- KARACA, Emin. **Türk Basınında Kalem Kavgaları**, Gendaş Yayınları, İstanbul, 1998.
- TOPUZ, Hıfzı. **Başlangıçtan Bugüne Türk Basın Tarihi**, (2. Baskı), İstanbul, 1996.

